

İHRACATTA ORTALAMA KG BAŞINA DÜŞEN TUTARI ARTIRAMIYORUZ

Özcan KADIOĞLU ozcankadioglu@hotmail.com
Koç Üniversitesi-TÜSİAD Ekonomik Araştırma Forumu
(EAF) Üyesi, Dünya Gazetesi Yazarı

İhracatımız içindeki yüksek teknoloji ürün miktarını %4 seviyesinden %12-15 aralığına çıkaramadığımız sürece dünya ticaretinden almış olduğumuz payı artıramayacağız ve dalgalanmalardan daha fazla etkilenmeye devam edeceğiz.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın açıkladığı 2018 yılı ihracat ve ithalat rakamlarına göre ihracat %7 artış ile 168, ithalat da %4 düşüş ile 223 milyar dolar oldu.

Bir önceki yılın aynı döneminde ise dış ticaret hacmi değişmeyerek 391 milyar dolar olarak kaldı. Dış ticaret açığı ise 55 milyar dolar, ihracatın ithalatı karşılama oranı %75 oldu.

İhracatın gayri safi millî hasılaya oranı %21 olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacminin gayri safi millî hasılaya oranı ise %50.

2019 Ocak-Mart dönemine baktığımızda ihracatımızda %3'lük artış, ithala-

tımızda ise %21 oranında ciddi bir azalış olduğunu görüyoruz.

2009 yılından beri toparlanmaya çalışan dünya ekonomisinde 2018 yılında tüm ülkelerde ekonomik aktivitede artış yaşandı. Avrupa Birliği ve ABD ekonomisinde ciddi anlamda toparlanma gerçekleşti. ABD Merkez Bankası FED faiz artışlarına giderek enflasyonda artış için katkıda bulunmaya devam etti. Avrupa Birliği ülkelerinde ise tekrar negatif enflasyondan kurtulup bir miktar enflasyonda artış oldu. Bu sayede ekonomide yaşanan canlanmadan ülkemizde faydalandı.

Tüm bunlara rağmen ihracat artışımızın katma değer yaratıp yaratmadığına baktığımızda maalesef yerimizde saydığımız görülüyor. 2018 yılındaki gibi 2019 yılı Ocak-Nisan döneminde ihracatımızdaki kilogram fiyatımızı maalesef artıramadık.

Gidişatta bir değişimin olmadığını görüyoruz

Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin her ay açıkladığı olduğu verileri baktığımızda gidişatta bir değişimin olmadığını görüyoruz. İhracat Kg fiyatı 2019 Ocak-Nisan döneminde dip seviyeleri gördü.

Ocak: 1.12 \$

Şubat: 1.17 \$

Mart: 1.17 \$

Nisan: 1.12 \$

Ocak-Nisan ayı ortalaması ise 1.14 \$ oldu.

2016 yılında Trump'ın seçilmesiyle önce değerlendirilen dolar sonra tüm para birimlerine karşı değer kaybetmeye başladı. Ülkemizde ise diğer ülkelerden farklı olarak 2018 yılında Türk Lirası 2017 yılına göre ortalama dolar kuruna %32 değer kaybetti. 2018 yılındaki dünya ekonomisindeki büyüme tüm ülkeleri etkileyerek ihracat ve ithalatta ciddi artışlar yaşandı ve 2018 yılında canlanan talebin 2019 yılında devam etmeyeceği görülüyor. Bu talep düşüşünden azami ölçüde kayıpla geçirmemiz gerekiyor.

2018 yılı sonunda;

► Yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatı içindeki payı %4.3 oldu

► Teknoloji yoğunluğuna göre dış ticaret verileri, ISIC Rev. 3 sınıflaması içinde yer alan imalat sanayi ürünlerini kapsamaktadır. Aralık ayında ISIC Rev. 3'e göre imalat sanayi ürünlerinin toplam ihracattaki payı %92.9'dur. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı %4.3, orta yüksek teknoloji ürünlerin payı ise %36.4'tür.

► Yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ithalatı içindeki payı %16.5 oldu.

► İmalat sanayi ürünlerinin toplam ithalattaki payı %73.8'dir. Aralık ayında yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ithalatı içindeki payı %16.5, orta yüksek teknoloji ürünlerin payı ise %44.3'tür.

► Fasillara göre ihracatta yine motorlu taşıtlar ve aksamaları birinci sırada yer aldı.

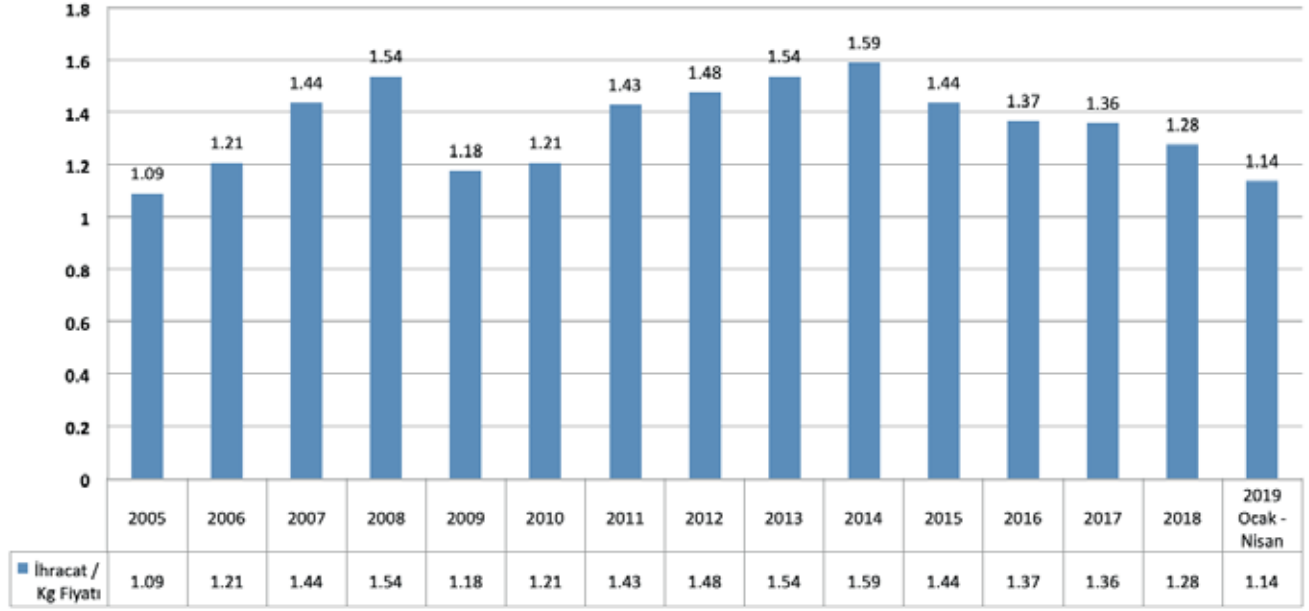
► 2018 yılında 131 milyon ton mal satıldı ve Kg fiyatı 1.28 dolar olmuştu. 2019 yılı Ocak-Nisan döneminde mal ihracatımızın Kg fiyatı ise 1.14 dolara geriledi.

Tabloda görüldüğü gibi ihracatımızın Kg fiyat değerinde 2014 yılından beri üçte bir oranında fiyatlarda ciddi bir gerileme söz konusu. Daha fazla mal üretip, daha fazla çalışıp, daha fazla enerji ve hammadde tüketip daha az kazanıyoruz.

Kısacası kas gücüne dayalı üretim yaparak çalışıyoruz. İhracatçılar için marka olmak ve marka bilinci oluşturmanın önemli bir öncelik olma noktasına gelmesi gerekiyor.

'Bunun için çok daha fazla Ar-Ge ve marka yatırımı yapılması gerektiğini hepimiz artık biliyoruz. Ar-Ge, bir maliyet değil, şirketin geleceğine yönelik yatırımdır. Marka ise rekabet avantajı katan en önemli maddi olmayan değerdir. Para kazandığımızda ilk yaptığımız şey çok lüks otolar, sonra en büyük yazlıklar almak oluyor. Ar-Ge dediklerinde onun ne olduğunu sorgulamadık, marka dendiğinde "Ne yapacağım markayı? Ben

YILLARA GÖRE İHRACAT KİLOGRAM FİYATI (\$)

para kazanıyorum” demek yeterli idi. Bugün artık bu konuda ciddi bir bilinç oluşmaya başladı. Çünkü bugün giderek ciddi bir şekilde acımasızca gelişen rekabet ortamında artık markalarımız olmak zorunda.

Uzun süredir, hem Hükümette ekonomiyi yönetenler hem de iş dünyası örgütlerinin liderleri ‘katma değeri yüksek ürün’ konusunda konuşuyoruz. Bu konuda adımlar da atılıyor. Katma değeri yüksek ürünlere yönlendirmek için destek sistemi yeni küresel rekabet koşullarına uygun

hale getiriliyor. TÜBİTAK, KOSGEB, Sanayi ve Ekonomi Bakanlıkları tamamen bu hedefe odaklı çok faydalı desteklere aracılık ediyor.

Ama bir türlü bir arpa boyu yol alamıyoruz. Temel problemimiz tesis alt yapımızın çok düşük teknolojiler için üretim yapıyor olması. Tesis alt yapımızı değiştirmeden bundan çıkış yolu bulmamız maalesef imkânsız. Mehter takımı gibi maalesef iki ileri bir geri gidiyoruz ve gitmeye de mahkûmuz.

Dünyanın en değerli beş markanın

değeri bizim neredeyse bir yıllık Gayri Safi Milli Hâsılamıza ulaşıp geçtiler.

Kısaca vurgulayacak olursak en değerli 100 markamızın değeri 27 milyar dolar civarında. Starbuck’ın sadece marka değeri şu an 38 milyar doları geçmiş durumda.

Sözün özü ihracatımız içindeki yüksek teknolojlü ürün miktarını %4 seviyesinden %12-15 aralığına çıkaramadığımız sürece dünya ticaretinden almış olduğumuz payı artırmayacağız ve dalgalanmalardan daha fazla etkilenmeye devam edeceğiz.

